

Focus NEPAL

En e-tidning från Föreningen Nepals Vänner

Nr 12 april/maj 2023

Välkommen att ta del av ett nytt nummer av Focus Nepal med mycket intressant information om det mångfacetterade landet i skuggan av Himalaya.

Den här gången präglas numret av att hela redaktionen besökt Nepal, delvis samtidigt. Torsten och Lollo reste runt och besökte Nepals vänners samarbetspartners under drygt två veckor i mars. Med på resan på smala, skumpiga och branta vägar var Bo Lönn och Peter Ledstam.

I Pokhara och Tansen anslöt Marie Schön med sitt resesällskap, Lisa Karlsson och Ann-Britt Åsebol.

Vi fick många givande och inspirerande möten med våra nepalesiska bröder och systrar, som gör ett mycket imponerande arbete.

Det finns naturligtvis mycket mer att berätta men här är några rapporter från vår resa. Dessutom hittar du som vanligt lite "Uppsnappat" om aktuella händelser i landet och vår avdelning

Redaktionsmöte i Tansen. Lollo Konnebäck, Marie Schön och Torsten Åhs

"Andra goda krafter" – om Skogsresor, som arrangerat flera resor till Nepal och samlat in pengar till sjukvårdsutrustning mm.

INNEHÅLL I DETTA NUMMER:

Skolprojektet: ny fas med fokus på lärarnas engelskakunskaper och tillgång till datorer. **SID 2!**

Du kan få ge en elev en skolväska! **SID 3!**

Mötet med "den vandrande läraren" gjorde starkt intryck. **SID 4!**

Nytt avtal om 200 rökfria spisar signerat. **SID 4!**

Långsiktig ekonomisk hållbarhet är viktigt för Bethesda Center. **SID 5!**

Marie berättar om besöket i Tansen – hennes barndoms hemort. **SID 6!**

Haris unga liv är kantat av dramatiska händelser. **SID 7!**

Familjeplaneringskliniken i Tansen – en viktig institution sen många år. **SID 8!**

Några starka intryck från Nepalresenärerna Bo Lönn och Peter Ledstam. **SID 10!**

"Gräsrotsrapporten": Vi reser utomlands för våra föräldrar. **SID 11!**

Andra goda krafter: Skogsresor **SID 12!**

Uppsnappat: Bergsklättringssäsongen har börjat med nya regler. **SID 13!** Regeringsbildningen drar ut på tiden. **SID 13!** Tittartips: Bonden Frank i Nepal. **SID 14!** Är Nepal ett föregångsland när det gäller slaveri och barnarbete? **SID 14!**

Kontaktuppgifter till redaktionen, kontonummer etc. **SID 15!**

Gorkha Education Support Project går in i en ny fas

Målet är att ge lärarna bättre engelskakunskaper och tillgång till datorer. Torsten rapporterar:

Det är alltid en speciell känsla att komma till Arkul Village i Gorkha-distriktet i centrala Nepal. Det här området drabbades hårt av de kraftiga jordbävningarna 2015. I många byar raserades i stort sett alla hus. Och det är här som vi i föreningen Nepals Vänner varit med och finansierat uppbyggnaden av byns skola.

Sen starten 2017 har elevantalet mer än fördubblats och man upplever en positiv stämning i skolan. Men lärarna känner ett fortsatt tryck på sig från föräldrarna att eleverna ska lära sig mera och bättre engelska i skolan. Och det är svårt eftersom lärarna inte kan så mycket engelska själva.

Så nu när vårt samarbetsprojekt med den Pokharabaserade organisationen Asal Chhimekee (Goda Grannar) går in i en ny fas så

är fortsatt träning i engelska för lärarna en sak som ska prioriteras. Men också ett försöka att se vilka lärare som vill och kan lära sig att bli vän med en dator. Här finns en hel del idéer som vi är angelägna om att de ska få komma igång och testa.

Projektet inrymmer också Workshops för både lärare och föräldrar om studiemotivation och hur man skapar en *Child-Friendly Environment* i skolorna och ökar skolornas *Management Capacity*.

Många pusselbitar

För Goda Grannar är det många pusselbitar som ska passa ihop. Klartecken från finansier, samtal med lärare och local government, och sen få projektet godkänt av den centrala Social Welfare Council i Kathmandu. I den processen handläggs detta projekt samtidigt med flera andra.

När det gäller både träningen i engelska och i användningen av datorer räknar man med att använda Bethesda Training Center som en underleverantör. Vilket ju vi i Nepals vänner tycker är roligt, eftersom vi har en speciell relation till deras huvudverksamhet.*

Vi hoppas att vi ska lyckas med att hjälpa lärarna att förkovra sig i engelska och få

tillgång till datorer. Att kunna delta i digitala möten med kolleger på andra skolor, lyssna till föredrag, söka information på internet och kunna kommunicera med omvärlden via mail – mycket av detta skulle kunna bli till ett stort lyft för de här lärarna, som bor långt bort från det vi menar med farbar väg.

Även om det är skolorna i Arkul och Janjagriti som ligger först i planen, så hoppas vi kunna gå vidare om vi ser positiva resultat.

Jag hoppas att många vill vara med och stötta detta projekt, när det nu återstartar efter pandemin och valet av ledare till såväl federala som Local Governments.

Torsten

** Bethesdas huvudspår är att ge utlokaliserade kurser till ledare i olika kyrkor runt om i landet. (Se sid 5!)*

En värdefull gåva!

Vill du vara med och ge en elev en skolväska med nyttigt innehåll till den nya terminsstarten?

I Nepal börjar det nya skolåret nu snart. Rektorer på skolorna i Arkul och Janjagriti har vänt sig till vår samarbetspartner "Goda Grannar" och frågat om de nya eleverna skulle kunna få en skolväska vid årets skolstart. Och det vill vi gärna kunna ge dem!

Vill du vara med?

En skolväska med block, pennor, pennvässare och linjal kostar ca 150 kronor.

Det gemensamma teamet från Goda grannar och Bethesda, som ska jobba med fortbildningen i engelska för lärarna, kommer att resa till skolorna och göra ett riktigt "Peppningsevent" för elever och lärare.

Resan sker på eländiga vägar (som snart kommer bli ännu värre, när regntiden börjar), men vi tror att sådana här besök i de avlägsna skolorna har ett stort värde.

OBS! Eventuellt överskott av denna specialinsamling går till det ordinarie skolprojektet!

Swisha idag till 123 567 23 81!

Skriv: Skolväska

Hon vandrar 6 tim per dag för att undervisa

Efter det att mina reskamrater återvänt till Sverige, fick jag en möjlighet att återvända till Arkul village. Jag fick med mig Sara från "Goda grannar" som tolk och vi beställde en Jeep som körde oss dit och lämnade oss där

Bland de intervjuer jag gjorde var det kanske mötet med den vandrande läraren som gjorde starkast intryck. Hon bor ensam tillsammans med sin dotter i ett ensamt hus, rätt långt ner mot floden.

Varje dag vandrar hon först närmare tre timmar upp till den skola där hon sen undervisar 6 timmar, sen vandrar hon ca tre timmar igen tillbaka ner till sitt hus och sin dotter.

Om en dryg månad kommer den ordinarie läraren tillbaka och hon står då utan jobb. Hennes man arbetar i Kuwait och jag uppfattar att det är högst osäkert när de får en chans att ses igen. Trots allt utstrålar hon en glädje, hon är glad för att hon nyligen fått elektricitet till sitt hus och hon har rinnande vatten, visserligen inte in i huset, men ändå nära.

Santa Gurung med dotter Anika utanför deras hus i utkanten av Arkul village i Gorkha.

Många tankar uppfyller mig när jag balanserar över de smala remsorna som skiljer de små jordbrukslandena åt, tillbaka upp mot vägen. Oj, så mycket som skiljer livsvillkoren här och hemma i Sverige.

Torsten

Nytt spisavtal signerades

Nepals vänners ordförande, Torsten Åhs signerar det nya avtalet för Spisprojektet för 2023, på plats i Pokhara 14 mars. Drygt 200 hushåll räknar man med att ska kunna få en ny rökfri spis under

denna fas. Från Sverige har vi lovat att sända 150 tusen kr och vi hoppas att många vill vara med och stötta detta viktiga projekt.

Hälsoriskerna är stora när man lagar sin mat över öppen eld inomhus. Och där sitter mammorna flera timmar om dagen och rör i grytorna, ofta med sina små barn i famnen. De rökfria spisarna för ut den skadliga röken genom ett rör, men behåller mera av värmen inomhus och det går åt mindre med ved.

Vår samarbetspartner i detta projekt är International Nepal Fellowship, som är Nepals äldsta NGO*, som i år firar 70-årsjubileum. INF har egen personal på plats som sköter upphandling, utbildning, leverans och uppföljning. Vi får årligen en noggrann rapport.

* *Non Governmental Organisation*

Bethesda utvecklar nya kurser för att skapa ekonomisk hållbarhet för verksamheten

En viktig punkt på vårt reseprogram var förstås Bethesda International Language and Leadership Development Centre i Pokhara.

Som vi skrivit om tidigare gör Bethesda en imponerande insats genom att genomföra ledarskapskurser för pastorer och andra ledare i avlägsna delar av Nepal, där det finns ett stort behov av grundläggande kunskaper i hur man t ex bemöter människor i olika former av kris.

Den övergripande visionen för Bethesda Center är "att medlemmar av civilsamhället i Nepal, inklusive kvinnor och ungdomar, ska ha tillgång till nödvändig kapacitetsuppbyggnad för att de ska kunna bygga ett samhälle som främjar personlig, social, andlig och ekonomisk utveckling."

För att bidra till finansieringen och skapa en långsiktig ekonomisk hållbarhet har Bethesda en Business section, som utvecklar olika former av avgiftsbelagda kurser.

Ansvarig för den här delen är Business manager **Bhakti Gurung**. Hon berättar att man försöker hitta nya målgrupper även utanför den kristna sfären. Till exempel genom kortare kurser som behandlar depression, självmord, personlig utveckling, stresshantering med

mera, utifrån den grundläggande kursen i "pastoral care". Man kan även erbjuda språkträning, i engelska och i nepali för utlänningar.

En ny kurs kallas "Front desk management", där deltagarna utrustas med kunskaper och

Det obligatoriska gruppfotot tillsammans med några av Bethesdas medarbetare.

kompetens som kan ge möjlighet till kundrelaterade jobb i företag och organisationer. För 2023 planeras tre veckolånga kurser med sammanlagt 45 deltagare mellan 20 och 30 år.

Man planerar även för 12 kurser i "Suicide & Depression Prevention" på olika platser under året. Här riktar man sig till exempel till olika former av ledare i lokalsamhället, lärare, ungdomsklubbar, mammagrupper och liknande. Målet är att 300 personer ska genomgå dessa kurser.

Det var mycket inspirerande att få träffa Bethesdas medarbetare och få en inblick i ett imponerande och omfattande arbete, med tydligt fokus på människors personliga utveckling.

Till hösten planeras ett besök i Sverige av Bethesdas director Ramu Rayamajhi i bl a Centrumkyrkan i Sundbyberg.

Lollo

Director Ramu pekar ut riktningen för arbetet!

Marie berättar om dagarna i Tansen

Utdrag ur min reseberättelse:

Tillsammans med resten av det svenska gänget för vi från Pokhara till Tansen i en minibuss. På vägen stannade vi till, dels för att titta in på en ledarskapsutbildning som genomfördes av Bethesda – en av våra samarbetspartners – och dels för att byta ett däck eftersom vi fick punktering.

Ledarskapsutbildning i Bethesdas regi

Punktering förstås

I Tansen inkvarterades vi på Missionssjukhusets "Guest House". Tansen är min barndoms hemort och efter tre- och ett halvt års bortavaro var det angeläget för mig att träffa mina gamla vänner, som precis som jag själv har hunnit bli lite till åren.

Glad men glömsk Bua

Min första barnflicka "Bua" var glad men dement nu. Till allas förtjusning kände hon trots det plötsligt igen "Ragnar", alltså min far, på en av bilderna vi gemensamt tittade på. Min senaste barnflicka och kompis var Keshap, bara tre år

Vår Keshap Didi

äldre än jag själv. Hon hade fortfarande ett knivskarpt minne och sin humor i behåll men hade brutit båda anklarna i fjol och kroppen har försvagats av sjukdom. Hon har blivit oerhört mager sedan jag såg henne senast, men det kändes gott att få träffas och minnas vår barndomstid.

Min lekkamrat Laxmi, hade knappast förändrats alls under de senaste åren och var lika angelägen som vanligt om att få bjuda mig och några av mina svenska vänner på god Newari-mat.

Två viktiga möten i Tansen var förstas dels med min vän Sobakanta som förestår familjekliniken FPAN i staden och dels Rotarys projektgrupp för det stora vattenreningsprojektet vi skrivit om tidigare.

Kavhari, Birendra och Bamkin i projektgruppen för vattenreningsprojektet

Ann-Britt Åsebol (Rotary), Rachel Karrach (sjukhuschefen) och jag träffade projektgruppen i en hotell-lobby för att bli uppdaterade på hur långt vattenprojektet kommit. Ann-Britt kunde konfirmera att alla pengar nu fanns på plats och Rachel redogjorde för de komplicerade turer som föregått diverse beslut. Nu väntar man bara på att den nya regeringen ska tillsätta en minister för Hälsodepartementet och en minister för Skogsdepartementet. De båda ministrarna ska sedan skriva under det sista dokumentet för att själva byggandet ska komma igång.

På väg till SriNagars topp

Soba på FPAN (se separat artikel) gav oss som vanligt en informativ genomgång av klinikkens viktiga arbete.

En av dagarna följde Sobas dotter Shobhana och kamraten Santoshi med Ann-Britt, Lisa och mig för en picknick på kullen SriNagars topp. Lisa och jag hann dessutom med ett besök i Tansens museum och en stund på gudstjänst i en av stadens sju kyrkor.

Tiden i Tansen innebar förstås också att vi fick träffa de tre svenska familjerna som under en period jobbar på sjukhuset. Vi besökte den lilla skolan för de utländska arbetarnas barn och en kväll blev det en trivsam samvaro med alla svenskarna samlade för lek och samtal en stund i "Guest House".

Marie

Svenskgemenskap på "Guest House"

Ett liv fyllt av dramatiska händelser

Ida Ardeby återger Haris livsberättelse:

Hari är 32 år och jobbar på Workshopen på Tansen Mission Hospital. Hans livsberättelse är fylld av smärta och svårigheter men också av Guds nåd och kärlek. Han bor i Tansen med sin fru, en 4 årig dotter, sin mamma och sin storasyster.

Den första tragiska händelsen i Haris liv inträffade när han var fyra år gammal och hans far dog av svampförgiftning. Hans mamma flyttade till Tansen för att hitta arbete tillsammans med Hari och hans tre syskon.

Hon arbetade med att göra dhaka-tyg och barnen fick hjälpa henne före och efter skolan. Det var en svår tid, men familjen kom till tro på Gud under den tiden genom att en grupp från Tansen Church kom hem till dem och delade evangeliet.

Vid 16 års ålder flyttade Hari till New Delhi och arbetade där i två år som assistent på en medicinsk klinik. På grund av den låga

lönen flyttade han sedan till Kathmandu och arbetade som servitör. När han var 20 år gammal fick han ett telefonsamtal från sin

syster om att deras yngre bror, 16 år, hade blivit biten av en giftig orm och låg på intensiven.

Hari klev på den första tillgängliga bussen men när han kom till Tansen fick han det sorgliga beskedet att hans bror hade gått bort. "Det är väldigt svårt att tänka på, jag drömmer fortfarande om det på nätterna ibland", säger Hari. "Han borde haft så mycket av sitt liv framför sig."

I sorgen efter brodern berättar Hari att han inte hade hjärta att lämna sin mamma och åka tillbaka till Kathmandu. Själavårdsteamet på sjukhuset visade familjen ett enormt stöd vid den här tiden, och Hari erbjöds ett dagslönejobb på sjukhuset, så att han kunde bo med sin familj. Han arbetade hårt och efter fyra år fick han fast jobb. Två år senare började han dock dricka alkohol vilket var början på fem års kamp med alkoholism och depression.

Vändningen kom när han låg på intensivvård, svårt sjuk med leverproblem. Han har ett starkt minne därifrån som påverkade honom på djupet. I sängen bredvid hans låg en kvinna som dog för att personalen tvingades

avsluta hennes syrgasbehandling på grund av brist på syrgas. Hari arbetar i vanliga fall med sjukhusets syrgaskoncentrator och tänkte, "om jag hade kunnat arbeta i stället för att vara inlagd hade hon inte behövt dö."

Efter att Hari tillfrisknat ordnade själavårdsteamet en plats för Hari på ett kristet rehabcenter. "Jag är så tacksam för hur sjukhusdirektorn, själavårdsteamet och annan troende personal fortsatte att älska mig och bad för mig. Jag var nära att dö, men de gav inte upp hoppet om mig." De tre månaderna på rehabcentret förändrade Haris liv på djupet. "Gud gjorde ett så stort verk i mitt hjärta. Vi läste Bibeln och bad tillsammans där och Herren gav mig styrka så att jag kunde sluta med alkohol."

Idag sprider Hari information till patienter en gång i veckan om farorna med alkohol. På så sätt använder han sina erfarenheter för att hjälpa andra. "Livet är så mycket bättre än vad det var, och jag lägger fram alla svåra saker i mitt liv i bön", säger Hari.

*Ida Ardeby,
som bodde några år som barn
med familjen i Tansen.*

FPAN – den viktiga familjeplaneringskliniken i Tansen har en lång historia

Marie berättar om familjeplaneringsarbetet som startades av hennes mor på 50-talet, och som gett många flickor och kvinnor en chans till ett bättre liv:

När min mor Carna på 50- och 60-talet jobbade i sin mödra- och barnavårdsklinik, och när hon var ute i byarna för att hjälpa kvinnor vid förlossningar, insåg hon ganska snart att en av de viktigaste förutsättningarna för att Nepals folk skulle få det bättre, var att ge flickor och kvinnor möjlighet till utbildning och större frihet i sina liv. Det kunde de bara få om man lärde sig att begränsa barnafödandet.

När familjen Elfgaard var i Sverige på s.k. "semester" sökte Carna därför upp den berömda RFSU-grundaren Elise Ottesen Jensen och förklarade situationen för henne om flickors och kvinnors situation i Nepal. Hon bad om hjälp att få med sig gratis preventivmedel, främst pessarer när hon skulle återvända till Nepal.

Elise eller "Otto" som hon också kallades reste sig upp från sin stol bakom skrivbordet hon satt vid och sa med sin karaktäristiska skorrande brytning på norsk/svenska: Jag måste få krama dig! Och så kramade hon om den unga, modiga barnmorskemissionärskan som brann för Nepals kvinnor. Hon fick med sig det hon bett om.

Redan 1958, innan hon lämnat Tansen för besöket i Sverige, tog hon också kontakt med WHO och fick hjälp av dem att sprida information om nödvändigheten av barnbegränsning i landet. WHO tog fasta på initiativet och hjälpte Nepal att starta s.k. FPAN-mottagningar (Family Planning Association of Nepal) redan 1959.

Den första nationella konferensen som WHO arrangerade inom FPAN hölls i Kathmandu 1961 och Carna var förstas inbjuden. Tyvärr fick hon tacka nej till att komma eftersom hon då var höggravid med min lillasyster, något som vi i familjen sedan dess har ansett vara en lite humoristisk knorr på historien!

FPAN har utvecklats i Nepal och i Tansen startade en av de första klinikerna. Man är ansluten till den världsvida organisationen IPPF (International Planned Parenthood Federation). I Tansen leds arbetet av Sobakanta Neuphane som tillsammans med sin stab utför ett oerhört viktigt arbete i hela Palpadistriktet.

Idag finns FPAN-kliniker i 44 av landets 77 distrikt. En stor del av verksamheten handlar om utbildning, framförallt inom skolväsendet. Lärare såväl som elever och studenter får grundläggande kunskap (CSE)* om alltifrån preventivmedel till sexuellt överförbara sjukdomar och mänskliga rättigheter.

Förutom steriliseringar (både kvinnor och män) och distribution av preventivmedel erbjuder man också hälsokontroller och stöd och hjälp till gravida kvinnor, främst i avlägsna byar. Genom att vid sådana besök tidigt upptäcka eventuella komplikationsrisker kan de blivande mammorna i tid föras med ambulans till förlossningsavdelningen vid UMN:s sjukhus i Tansen.

Män såväl som kvinnor med könssjukdomar eller andra problem relaterade till sexuell hälsa får regelbundna undersökningar och behandling på FPAN-kliniken. Även problem med infertilitet är en del av arbetet.

Målgrupperna man främst inriktar sig på för praktiskt stöd och hjälp är fattiga, marginaliserade och socialt utstötta människor. Det inkluderar sex-arbetare, människor med HIV, HBTQ-personer, migrantarbetare och människor som överlevt könsrelaterat våld. FPAN arbetar också aktivt för att förhindra barnäktenskap.

Klinikens gynekolog till vänster och distriktschefen till höger flankerar Marie utanför kliniken i Tansen.

I Tansen är FPAN sedan något år involverat i tre olika projekt med svensk anknytning, två av dem omkring menskydd. I det ena fallet handlar det om en nedbrytbar binda för nyförlösta kvinnor eller kvinnor med kraftiga menstruationsblödningar. Projektet genomförs på initiativ av Livlina Nepal och Borås Textilhögskola. Livlina Nepal har för övrigt tidigare bl a bidragit med en bärbar ultraljudsapparat och ett avancerat mikroskop.

Det andra projektet är initierat av Dr Malin Emgård och handlar om menskoppar som gör det möjligt för flickor och kvinnor att inte behöva ta ledigt från skola respektive arbete under sina mensdagar, då koppen inte behöver bytas lika ofta som en binda.

Det tredje projektet är ett samarbete med Rotaryklubbar i Sverige som samlar in medel

Sobakanta Neupane (distriktschef) ger oss en redovisning om FPANS arbete i Palpadistriktet.

till en ny, bättre utrustad ambulans.

Så är cirkeln sluten – Sister Carna från Sverige kan se att det frö hon sådde har växt till och burit frukt så att flickor och kvinnor nu har en bättre chans till ett värdigt liv och också kan få respekt och förståelse från pojkar och män i Nepal.

Marie

**Comprehensive Sexuality Education*

Focus Nepal bad **Bo Lönn** och **Peter Ledstam** att delge oss några intryck från resan i Nepal:

”Man måste hjälpas åt”

17 dagar i Nepal, kunde vara titeln på en bok eller film men plötsligt blev det min verklighet. Själva livet svarade upp till något långt utöver det vanliga. Man kan läsa om något. Man kan höra om detsamma men det är först när man ”tar på det” vandrar på stigarna, möter människorna, känner lukterna som man ser på riktigt.

Skönheten, fattigdomen och vänligheten är bedövande. Försöker nu i efterhand förstå vad jag varit med om? En sak är klar, det är ingen plats för ”veklingar”. Man måste nog ha en okuvlig tro på att det ruvar något bättre där framme. Man måste hjälpas åt hela tiden.

17 dagar i Nepal, evig tacksamhet.

/Bo Lönn

Värmen från elever och lärare är påtaglig

Jananakrit- så heter den kommunala skolan och byn där den ligger. Jag och mina vänner kommer dit i bil, efter lång resa på en väg som inte skulle kallas väg i Sverige. Vi går några hundra meter fram till skolan medan vi häpnar över den

Bosse fick uppleva den färgglada Holifestivalen.

vidunderliga utsikten över dalen och den lantliga stillheten.

24 förväntansfulla, nyfikna elever möter oss i skolan, återuppbyggd efter jordbävningen 2015 av ACN, välfungerande lokal biståndsorganisa-

tion som Nepals Vänner samarbetar med. Lokaler är enkla, skolböckerna välanvända men nyfikenheten att lära är stor och värmen från eleverna och personalen är påtaglig.

Mötet där med elever och personal berör mig på djupet. Det blir så tydligt hur ojämförligt viktigt detta är, att bygga kunskap i sammanhang med varma och goda relationer – Nepals viktigaste investering!

/Peter Ledstam

Peter i samspråk med intresserade elever.

Vi reser utomlands för våra föräldrar

”Gräsrötterna” Anu och Anisha berättar om sina framtidsplaner:

Idag (13 april 2023) är den sista dagen av 2079 enligt vår nepalesiska kalender Bikram Sambat. I morgon kommer vi att fira detta nya år 2080 med våra släktingar. Vi kommer att besöka vår morbrors familj, äta god mat och spela spel med våra kusiner.

Jag (Anu) har avslutat min BBA (Bachelor of Business Administration) och ser fram emot att ta examen i januari, medan min syster, Anisha, fortfarande har ett år kvar att slutföra sin BHM (Bachelor of Hotel Management). För min magisterexamen tänker jag (Anu) studera utomlands i Australien.

Jag är medveten om att detta kommer att bli dyrare, men när jag kommer dit ska jag försöka räkna ut hur allt ska lösas. Våra föräldrar åldras, och jag bestämde mig för att det var min plikt att förbättra deras livskvalitet, innan jag gifter mig.

Det är nu mitt ansvar att glädja våra föräldrar eftersom de har upplevt så mycket svårigheter. Jag reser utomlands för dem och min lillebror som jag också är ansvarig för.

Eftersom det finns få möjligheter i Nepal lämnar mer än 2000 ungdomar landet varje dag. Om allt går enligt planerna kommer jag definitivt att resa, stanna någon annanstans i minst fem år och sedan återvända till Nepal för att hjälpa till med landets utveckling och kvinnors egenmakt. Min syster Anisha ger också allt. Hon hoppas att resa till Dubai för sin praktik, arbeta där ett tag och sedan återvända till Nepal.

*Med vänliga hälsningar,
gräsrötterna Anu och Anisha*

Varför har Skogsresor engagerat sig i Nepal?

Ett sätt att förstå världen och bidra till direkt humanitär hjälp, menar grundaren Jan Hedberg:

1987 reste jag jorden runt som back-packer i ca ½ år. Jag träffade många som berättade lyriskt om Nepal. Det gjorde mig nyfiken och i Australien köpte jag en guidebok om landet.

Det tog dock till 2001 innan jag besökte Nepal första gången. Jag jobbade då inom ambulanssjukvården i Örebro län och träffade ibland Dr Per-Gösta Öhrn som jobbade på Lindesbergs lasarett och som jobbat i Nepal.

PG erbjöd sig att ordna ett besök på sjukhuset i Tansen. Resan gjordes på egen hand med vandring och många fantastiska möten. I december 2001, när julstjärnorna blommade i byarna, gjorde jag ett dagsbesök på Tansen-sjukhuset. Att som sjukvårdsanställd i Sverige uppleva och se vad man åstadkom med mycket små medel var omvälvande. Ett besök som satte sina spår för resten av livet.

Tillbaka i Sverige 2003 möttes makarna Öhrn och jag igen. De berättade att de skulle åka tillbaka och jobba i Nepal. Jag föreslog då att vi skulle försöka samla ett gäng arbetskamrater och vänner för att också ge dem en möjlighet att se vad man kan skapa för sjukvård med begränsade resurser.

I oktober 2004 var vi ett 15-tal personer, de flesta med sjukvårdskopplingar, som besökte Nepal och Tansen-sjukhuset. Under resan 2004 producerade jag och en student en rapport kring folkhälsa i Nepal som sedan blev grunden för ett Rotaryprojekt i Falun. Fyra Rotaryklubbar, där vi var tre projektledare, samlade ihop ca 260 000 kr till en portabel röntgenutrustning, en sk C-båge som kunde sättas i bruk 2009. En ny grupp från Falu lasarett, Rotary med flera besökte Tansen 2009. Åren 2017 och 2019 genomfördes nya resor då vi bland annat hade samlat in pengar från privatpersoner, fått utbytt utrustning av olika slag från svenska sjukhus och fått med oss skänkta sjukvårdsväskor från ett företag som tillverkar sådana.

Sedan första gruppresan 2004 har ca 60 personer deltagit i dessa resor och fått uppleva

Jan Hedberg demonstrerar användning av ambulansutrustning som skänkts.

fantastiska möten med nepaleser, sjukhuset i Tansen, vandringar i bergen, äventyr i Terai, i Kathmandu och andra platser. Marie Schön har guidat på flera resor och gett resenärerna ett brett perspektiv på landet Nepal.

Att vi samlar in pengar och utrustning för Nepal och Tansen har blivit en naturlig del av verksamheten. Totalt har vi bidragit med värden för drygt en halv miljon kr sedan 2004, utrustning till sjukhuset, pengar till obemedlade, covidvård, akutvårdsutrustning, ambulansutrustning mm. Genom vårt initiativ har Rotary i Sverige nu senast bidragit med nära en miljon kr till vattenreningsprojektet vid sjukhuset. Dessutom har en av våra resenärer via Rotary i Anderstorp samlat in drygt 100 000 kr till en ny ambulans för Tansens Familjeplaneringsklinik.

Att resa till Nepal och uppleva landet ger perspektiv på att förstå världen, på liknande

sätt som Hans Rosling beskriver. Att använda hans och Gapminders tänk om länders utveckling i världen från nivå 1-land till nivå 4-land blir extra intressant och lärorikt om man upplever Nepal och förstår att Sverige genomgått motsvarande resa från 1800-talets mitt.

/Skogsresor, Jan Hedberg

Skogsresor är en liten researrangör med studie- och temaresor inriktade mot skog, trä, natur och kultur. Grundaren Jan Hedberg, Borlänge/Sundsvall har sedan starten 2001 arrangerat cirka 120 resor med besök i 30-tal länder. Med hjälp av 10-tal medarbetare produceras resor med tematiskt innehåll och ambition att zooma ut, lyfta perspektiv för att se och uppleva större sammanhang.

Bergsklättringssäsongen har börjat med nya regler

Årets bergsklättringssäsong har just börjat och Nepals regering har infört ett förbud mot frakthelikoptrar till Everest Base Camp och påpekat att expeditionerna ska använda sig av bärare och jakar istället.

Precis som den nyligen införda regeln om att det är obligatoriskt för alla vandrare att anställa guider, har beslutet hälsats med jubel respektive ilska.

Helikopterföretag och bergsbestigare är upprörda, medan bärare och ägare av mulor och jakar stöder idén.

Hittills väntas 400 internationella klättrare på Mount Everest (varav de flesta från Kina), ungefär lika många som förra året. Nu ser Nepals vandrings- och bergsklättringsverksamhet en ljusning efter pandemi-åren 2020–21.

I år är det också 70 år sedan Edmund Hilary och Tenzing Norgay den 29 maj 1953 besteg Everest och detta förväntas locka fler klättrare och vandrare.

Sammandrag av artikel i Nepali Times av Bhadra Sharma april 2023

Marie

Regeringsbildningen dröjer

Kort sagt, har den nya premiärministern Pushpa Kamal Dahal, fullt sjå att fördela ministerposter från de tio inblandade koalitionspartierna på ett sådant sätt att alla blir nöja.

Nationella rådet med 89 parlamentsledamöter är det största partiet i parlamentet och det sägs att det vill ha minst sju departement inklusive finansdepartementet, särskilt om maoisterna ska behålla inrikesdepartementet.

I nästan en månad har namnskyltar med premiärministerns namn hängt utanför 16 av Nepals departement i brist på ministrar. För vattenreningsprojektet i Tansen har "ministerhuggsexan" fått en praktisk betydelse – inte förrän det finns en Hälsominister respektive Skogsminister på plats kan projektet ta det första spadtaget.

För den som vill meta mer kan en artikel av *Santa Gaha Magar i Nepali Times 23 mars 2023* sprida lite ljus över saken.

Marie

Tittartips: Bonden Frank i Nepal

SVT-Play sänder säsong 18 av **Hundra procent bonde** i repris. Titta gärna på avsnitt 3 och 4 då den danske bonden Frank besöker Nepal för att lära sig nepalesiskt hantverk och jordbruksmetoder. I avsnitt 3 är han i en by i Annapurnaområdet och i avsnitt fyra håller han till någonstans på Terai-slätten.

Han visar på ett perspektiv vi oftare borde ha, det att ta vara på och respektera vad människor i fattiga länder kan lära oss och inte alltid fokusera på vad vi tror oss kunna lära dem.

Slaveri och barnarbete – är Nepal ett föregångsland?

Potatisskalande pojkar på restaurang En ung försäljare med sin "lådbutik" En "skräpplockarflicka"

I en artikel från april 2023 i *Nepali Times* kan man läsa att i samband med en internationell kongress kallad "Alliance 8.7" har Nepal lyfts fram, som ett föregångsland när det gäller arbetet att motverka slaveri och barnarbete.

Även om barnarbetet minskar med 100 000 per år finns det uppskattningsvis 1,6 miljoner barn i åldrarna 5 till 17 år som har olika jobb i Nepal. Av dessa beräknas 621 000 barn vara inblandade i farligt arbete. Fler flickor (48 %) än pojkar förvärvsarbetar (36 %) och 60 % beräknas utföra farligt arbete. Fattigdom, otillräcklig utbildning, rättsliga strukturer och sysselsättningsstrukturer samt sociala och kulturella normer är viktiga faktorer i frågan.

År 2017 beräknades över 31 000 personer vara i tvångsarbete, främst inom jord- och skogsbruk,

varav 17 procent var barn. Tvångsarbete och människohandel har dokumenterats både i landet, till exempel inom underhållningssektorn för vuxna, och över gränserna. Det vanligaste tvångsmedlet är ekonomiska påföljder och rädslan för att förlora mark eller skydd.

Nepal har under senare år antagit ett antal lagar som ska skydda människor från att hamna i slaverilika förhållanden. Nepals regering har också antagit en nationell översiktsplan för barnarbete och en s.k. "färdplan" vars mål är att avskaffa barnarbete senast 2030.

Sammanlutningen Alliance 8.7, där bl a EU ingår, stöder Nepal och andra länder i arbetet med att utveckla och genomföra effektiva färdplaner som ska leda till att man stegvis kan nå de uppsatta målen på ett hållbart sätt.

Var med och stöd Nepal genom Nepals vänner!

Nepals vänner bidrar till insatser av olika slag via lokala samarbetspartners. Förutom våra långsiktiga åtaganden, Skolprojektet och Spisprojektet, kan vi ge stöd vid akuta katastrofer som översvämningar, bränder och coronapandemin.

Vill du vara med och ge en elev en mycket uppskattad skolväska med värdefullt innehåll? (Sid 3!) Swisha 150 kr!

Swish 123 567 23 81

Bankgiro 122-4708

Plusgiro 656 442-1

Ange om du vill att ditt bidrag ska gå till ett särskilt ändamål.
För stående överföring använd Bankkonto 9960 4206 5644 21
Betaling från utlandet: Nordea, IBAN: SE41 9500 0099 6042 0656
4421, BIC: NDEASESS

Om du vill stå med på epost-listan, skriv till: info@nepalsvanner.se

Vill du veta mer om vår förening, se vår webbsida: www.nepalsvanner.se

Vi finns även på **Facebook**: <https://sv-se.facebook.com/Nepalsvanner/>

Redaktionen:

Torsten Åhs, Åkersberga. Besökte Nepal första gången 1979. Har arbetat med information om u-land och mission en stor del av sitt liv. Initiativtagare till föreningen Nepals Vänner.

Marie Schön (Elfgaard) tillbringade sin barndom i Nepal. Bor numera på landet sydost om Vetlanda. Varit gruppledare för resor till Nepal sedan 2002. Är också aktiv inom Röda Korset och medlem i Tuki Nepal samt Sverige/Nepal-föreningen.

Lollo Konnebäck, Alingsås, arbetar med musik och kommunikation i Svenska kyrkan, arbetade under åren 1989 – 1994 som Information Officer på United Mission to Nepals huvudkontor i Kathmandu.

Kontakta redaktionen:

redaktionen@nepalsvanner.se